

Hřích v církvi (1K 5–7)

Texty na tento týden

1K 5,1–13; 2K 2,5–10; 1K 6,1–13; 1Te 4,1–8; 1K 6,19–7,9

Základní verš

„Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha.“ (1K 6,19.20)

Naši mysl můžeme přirovnat k houbě – vše, co do ní pronikne skrze smysly, v ní i zůstává. Většinu těchto vjemů si sice neuvědomujeme (kdybychom si měli pamatovat úplně všechno, nedokázali bychom jasně uvažovat), ale přesto jsou v nás uloženy. Do velké míry pak formují naše myšlenky, pocity i to, co děláme.

Právě proto jsme i my křesťané tak náchylní nechat se ovlivnit negativními vlivy našeho okolí. Křesťanská církev s tímto problémem zápasila už od svého vzniku. Kde se například vzalo svěcení neděle? Vymyslela si ho církev jen tak z ničeho? Určitě ne. Tento zvyk pronikl do církve z okolní kultury.

Tento princip vidíme jasně působit i v Korintu. Poté, co se Pavel věnoval problému rozkoľů a skupin (1K 1–4), přechází k otázkám nemravnosti, soudních sporů, prostituce a soužití v manželství nebo svobodném stavu (1K 5–7). Na věřící v Korintu měly světské standardy obrovský vliv. Právě rozdělení sboru, popsané v úvodních kapitolách, připravilo půdu pro morální úpadek, který Pavel kritizuje v další části dopisu. Při našem studiu budeme sledovat, jak se Pavel staví k tomuto hříchu v církvi a co se z jeho přístupu můžeme naučit dnes.

Osnova lekce

Čtvrtá lekce se věnuje (ve světle 1K 5–7) citlivým otázkám morálky, sexuality a vnitrocírkevních sporů. Pavel ve svém textu připomíná, že naše těla jsou chrámem Ducha svatého, a proto má naše identita v Kristu určovat i naše praktické jednání.

- 1K 5,1.2: Skandál nemravnosti a reakce sboru (neděle)
- 1K 5,5–7: Smysl církevní disciplíny a nápravy (pondělí)
- 1K 6,1–4: Řešení sporů v rámci křesťanského společenství (úterý)
- 1Te 4,3–8: Povolání k posvěcení a čistotě (středa)
- 1K 6,18–20: Tělo jako chrám Ducha svatého (čtvrtek)

NESOULAD MEZI VÍROU A CHOVÁNÍM

⁹Napsal jsem vám v listě, abyste neměli nic společného se smilníky; ¹⁰ale nemyslel jsem tím všechny smilníky tohoto světa nebo lakomce, lupiče a modláře, protože to byste museli ze světa utéci.

¹¹Měl jsem však na mysli, abyste se nestýkali s tím, kdo si sice říká bratr, ale přitom je smilník nebo lakomec nebo modlář nebo utrhač nebo opilec nebo lupič; s takovým ani nejeste. ¹²Proč bych měl soudit ty, kdo jsou mimo nás? Nemáte soudit ty, kdo jsou z nás? ¹³Kdo jsou mimo nás, ty bude soudit Bůh. Odstraňte toho zlého ze svého středu! (1K 5,9–13)

Osobní studium

Během celé historie křesťanství se teologové, duchovní i laici věnovali studiu Nového zákona, aby pochopili ideální podobu církve. Často s obdivem hledíme například na církev ve Skutcích apoštolů. Přitom však lehce zapomínáme na jeden podstatný fakt: církev tvoří lidé, kteří mají své chyby. Nový zákon však můžeme zkoumat i z opačné strany – abychom zjistili, jakých nedostatků se má církev vyvarovat. Pavlovy listy do Korintu jsou v tomto směru ideálním výchozím bodem.

Přečti si text 1K 5,1–13. O jakém skandálu Pavel v této pasáži píše a z jakého důvodu je tato situace tak pobuřující?

Slovní spojení „se ženou svého otce“ (1K 5,1) naznačuje, že Pavel hovoří o nepřipustném intimním vztahu mezi mužem a jeho nevlastní matkou. O této situaci se apoštol dozvěděl pravděpodobně od věřících „z domu Chloé“ (1K 1,11). Šlo o tak vážný hřích, „jaký se nevyskytuje ani mezi pohany“ (1K 5,1). Přesto k němu došlo v prostředí rané církve! Pavlova reakce v 1K 5,1.2 jasně odráží jeho zděšení nad tím, že se něčeho takového dopustil někdo z věřících.

Tento neblahý stav se však ještě zhoršuje. Pavla ještě více šokuje zjištění, že Korintští místo zármutku nad vzniklou situací pociťovali určitý druh hrdosti na to, že dokážou takový hřích tolerovat (1K 5,1.2). Jeho cílem je proto usměrnit nejen onoho hříšníka, ale i celé společenství za očividný rozpor mezi tím, co vyznávají, a tím, jak žijí. Pavel opakovaně zdůrazňuje, že shovívavost církve k tomuto nesprávnému chování je nepřipustná a vyžaduje nápravu. Považovat takový sexuální skandál za důvod k hrdosti, a dokonce se jím chlubit (1K 5,2.6)? To už bylo pro Pavla příliš. Co se to s těmi lidmi vlastně dělo?

V textu chybí jasné vysvětlení, proč bylo korintské společenství vůči tomuto muži tak tolerantní. Byl snad vlivným a majetným členem, z jehož podpory měla církev prospěch? Nebo si snad nesprávně vysvětlovali zásadu, že „všechno je mi dovoleno“ (1K 6,12), a proto situaci nevnímali v pravém světle? Skutečný důvod neznáme.

Bez ohledu na skutečné pohnutky však Korintští zcela přehlíželi fakt, že jde o do očí bijící porušení Písma (Lv 18,7.8). A co je ještě horší, místo pokání byli na takový postoj hrdí!

Aplikace

Které skutečnosti Písmo jednoznačně odsuzuje, ale nám jako církvi hrozí, že je budeme ve jménu „lásky“ a „přijetí“ přehlížet a tolerovat?

ŘEŠENÍ OBTÍŽNÉ SITUACE

²A vy jste přitom nadutí, místo abyste se raději zarmoutili; odstraňte ze svého středu toho, kdo to udělal. ³Neboť já, ač tělem vzdálen, duchem však přítomen, vyslovil jsem již soud nad tím, kdo se toho dopustil, jako bych byl s vámi – ⁴a to ve jménu Pána Ježíše Krista. Až se shromáždíte – já budu duchem s vámi a bude s námi i moc našeho Pána Ježíše – ⁵vydejte toho člověka satanu ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně. ⁶Vaše vychloubání není dobré. Nevíte, že „trocha kvasu všechno těsto prokvasí“? ⁷Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů, neboť byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus. (1K 5,2–7)

Osobní studium

Řešit otázky sexuality je vždy náročné. Bylo to složité pro Pavla a je to těžké i pro nás. V takových situacích musíme zůstat věrni Bibli a k řešení přistupovat s modlitbou a láskou. Nikdy přitom nesmíme ztrácet ze zřetele, že naším hlavním cílem je náprava a obnova.

Přečti si znovu text 1K 5,1–13. Jaký postup doporučuje Pavel při řešení této situace?

V 1. listu Korintským 5 Pavel objasňuje, že případy sexuální nemravnosti ve sboru vyžadují disciplinární opatření. Uvádí, že člověk žijící v incestu má být ze společenství „odstraněn“ (1K 5,2.13) a „vydán satanu“ (1K 5,5). Věřícím přikazuje, aby se s ním „nestýkali“ (1K 5,9.11), a dodává, že s takovým člověkem nemají ani jíst (1K 5,11). Pavel volí drsný slovník, který může dnešnímu člověku připadat nevhodný, ale jeho vyjádření je třeba vnímat v dobovém kontextu. Je třeba si také uvědomit, že řeší situaci veřejného a vědomého setrvávání v hříchu. Extrémní okolnosti často vyžadují rázná slova. Krátké objasnění některých pojmů nám proto pomůže lépe pochopit jeho záměry.

– Ať je „odstraněn z vašeho středu“ (1K 5,2 a 1K 5,13). Toto vyjádření se týká církevní kázně.

- „Vydát satanu ke zkáze těla“ (1K 5,5). Jelikož se tento člověk svým životem v neposlušnosti vůči Bohu rozhodl odmítnout jeho ochranu, stal se zranitelným vůči vlivu satana. Tento výraz proto může jednoduše znamenat: „Nechte ho nést následky vlastních rozhodnutí.“
- „Nemít s ním nic společného“ (1K 5,9.11), „nestýkat se, s takovým ani nejíst“ (1K 5,11). Úzký kontakt s lidmi žijícími nemravně se považoval za rizikový, protože hrozilo, že jejich chování začnou napodobovat i ostatní. Ve starověku bylo společné stolování vnímáno také jako sdílení hodnot. Každý z nás je náchylný podlehnout vlivům svého okolí, proto se musíme v rámci svých možností chránit – a to obzvláště v tak závažných případech.
- „Aby duch mohl být zachráněn v den Páně“ (1K 5,5). Cílem církevní kázně je náprava. Jejím záměrem je pomoci hříšníkovu vzpamatovat se a vést ho k tomu, aby zanechal hříšného způsobu života. Právě toto měl Pavel zřejmě na mysli pod pojmem „zkáza těla“ (1K 5,5). Je dokonce pravděpodobné, že onen muž žijící v incestu je stejný kající, o kterém se hovoří v dalším dopise (viz 2K 2,5–10). Církevní kázeň naplní svůj cíl tehdy, když se chybující člen znovu začlení do církevního společenství.

Aplikace

Jak najít rovnováhu mezi použitím církevní kázně a konečným cílem, kterým je obnova a láska? Uvažujte o případech, kdy jednání jednotlivce ohrožuje celé společenství. Jak můžeme chránit morální integritu církve a přitom se modlit a jednat tak, abychom dotyčnému pomohli najít cestu zpět k Bohu?

OCHRANA CÍRKVE

¹Jak to, že se někdo z vás opovažuje, má-li spor s druhým, jít k pohanským soudcům místo k bratřím? ²Což nevíte, že Boží lid bude soudit svět? Jestliže budete soudit svět, nejste snad schopni rozsuzovat takové maličkosti? ³Nevíte, že budeme soudit anděly? Tím spíše věci všedního života! ⁴Máte-li spory o tyto všední záležitosti, proč se obracíte k těm, kdo nemají s církví nic společného? [...] ¹²„Všechno je mi dovoleno“ – ano, ale ne všechno prospívá. „Všechno je mi dovoleno“ – ano, ale ničím se nedám ztotožnit. ¹³Jídlo je pro žaludek a žaludek pro jídlo; Bůh však jednou učiní konec obojímu. Tělo však není pro smilstvo, nýbrž pro Pána, a Pán pro tělo. (1K 6,1–4.12.13)

Osobní studium

V textu 1K 6,1–11 Pavel navazuje na předchozí úvahy o tom, jaký postoj mají věřící zaujmout při řešení sporů mezi členy církevního společenství.

Přečti si 1K 5,3.12.13 a 6,1–13. Co se Pavel snaží naučit věřící v Korintu? Co si z jeho rad můžeme vzít dnes?

Řecký výraz *pragma* (1K 6,1), přeložený jako „spor“, je obecný termín, který znamená „věc“, „záležitost“. V tomto kontextu označuje právní spor. Je důležité zdůraznit, že se v textu 1K 6,1–11 nejedná o trestný čin. Pravomoc státní moci v trestních věcech potvrzuje Pavel v Ř 13,1–5. Zde se však věnuje občanskoprávnímu sporu, který zmiňuje hned po tématu sexuální nemravnosti – podobně jako Mojžíš v Dt 22,22–24. To ukazuje, že Pavel při řešení sborových problémů vycházel ze Starého zákona.

Skutečnost, že text 1K 6,1–11 je zasazen mezi pasáže věnované sexuální nemravnosti (1K 5 a 1K 6,12–20), může naznačovat, že i „spor“ zmíněný v 1K 6,1 souvisí s tímto

tématem. Nevíme s jistotou, o co přesně šlo – zda o běžný spor, například o majetek, nebo o problém etického nebo sexuálního charakteru.

Bez ohledu na to, o jaký „spor“ (*pragma*) ve skutečnosti šlo, Pavla trápilo, že se členové sboru domáhali spravedlnosti u soudu. Nemohli tyto záležitosti vyřešit v rámci svého křesťanského společenství jako bratři a sestry, místo aby si stěžovali před „pohanskými soudci“ (1K 6,1)?

Existuje také domněnka, že stranami sporu v 1K 6,1 jsou otec a syn zmiňovaní v 1K 5,1. Pro pochopení hlavní myšlenky však není nutné znát přesné pozadí konfliktu. Pavlovi šlo především o dobré jméno církve a o to, jak křesťanskou komunitu vnímá okolní svět. Věřící by neměli „prát špinavé prádlo“ na veřejnosti (1K 6,6) ani využívat světské instituce k řešení vnitřních záležitostí sborů. V římském soudnictví se často nadržovalo bohatým a politicky vlivným lidem. Křesťané však mají rozsuzovat podle Kristova příkladu a jasně se tak odlišit od světských standardů.

Aplikace

Zamysli se nad Pavlovým seznamem neřestí v textech 1K 5,10.11 a 1K 6,9.10. Proč klade sexuální poklesky na stejnou úroveň s hříchy, jako jsou modloslužba, krádež a lakomství?

POSVĚCENÝ ŽIVOT

³Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti ⁴a každý z vás aby uměl žít se svou vlastní ženou svatě a s úctou, ⁵ne ve vášnivé chtivosti jako pohané, kteří neznají Boha. ⁶Ať nikdo v této věci nevybočuje z mezí a neklame svého bratra, protože Pán ztrestá takové jednání, jak jsme vám už dříve řekli a dosvědčili. ⁷Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení. ⁸Kdo tím pohrdá, nepohrdá člověkem, nýbrž Bohem, jenž vám dává svého svatého Ducha. (1Te 4,3–8)

Osobní studium

Přečti si 1Te 4,1–8. Co tato pasáž vypovídá o vztahu mezi posvěcením a vyhýbáním se sexuální nemravnosti?

Přestože Pavel v těchto textech adresoval svá slova konkrétním lidem, uvedený princip je obecně platný pro všechny křesťany. To nás však opět přivádí k otázce: Co se vlastně v Korintu dělo? Kde byl původ všech zmíněných problémů?

Zdá se, že někteří korintští věřící nabyli přesvědčení, že díky evangeliu jsou svobodní a mohou si dělat cokoli. Tvrdili, že podobně jako žaludek slouží k jídlu, tak i tělo je určeno pro sex a sex pro tělo. Pavel však oponuje, že jde o hrubé překroucení křesťanské svobody (1K 6,13). Život bez morálních zásad v sexuální oblasti je v rozporu s naší křesťanskou identitou a je zneužitím svobody, kterou jsme v evangeliu přijali (Ř 8,2; Ga 5,13). Byli jsme totiž vysvobozeni z moci hříchu, a ne „osvobození“ k tomu, abychom v něm pokračovali (Ř 8,2; Ř 6,18.22). Ve skutečnosti tělo je „pro Pána, a Pán pro tělo“ (1K 6,13). Patříme Kristu (1K 6,15) a to musí určovat i naše jednání. Tyto dvě roviny jsou neoddělitelně spjaté, což Pavel v 1K 6 vysvětluje třemi různými způsoby.

- Zaprvé jsme definováni jako ti, kdo byli „obmyti“, „posvěceni“ a „ospravedlněni“ „ve jménu Pána Ježíše Krista a Duchem našeho Boha“ (1K 6,11). Hříchy uvedené v 1K 6,9.10, stejně jako sexuální nemravnost, kterou Pavel odsuzuje v 1K 6,12–20, nemají místo v životě člověka, který prošel procesem očištění, posvěcení a ospravedlnění.
- Zadruhé, jsme „údy Kristovými“ (1K 6,15). Z toho vyplývá, že máme být sjednoceni s Kristem (1K 6,17). Nemravnost však toto duchovní pouto narušuje (1K 6,13.15). Pavel vysvětluje, že ten, kdo se oddá mimomanželskému styku, stává se s druhou osobou „jedním tělem“ (1K 6,16). Právě naše sjednocení s Kristem prostřednictvím Ducha má být základním měřítkem křesťanské etiky v oblasti sexuality.
- Zatřetí, naše tělo je „chrámem Ducha svatého“ (1K 6,19.20). Jedinou cestou k čistému životu a zachování morální integrity v oblasti sexuality je blízký vztah s Kristem prostřednictvím Ducha svatého. Na jiném místě Pavel popisuje tuto zkušenost být chrámem Ducha jako výzvu, abychom „sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět“ (Ř 12,1).

Aplikace

Uvažuj o spoušti a zkáze, kterou sexuální hříchy způsobily v dějinách lidstva. Jak vážně by měl tedy křesťan přistupovat k této otázce?

MANŽELSTVÍ A SVOBODNÝ STAV

¹⁸Varujte se smilstva! Žádný jiný hřích, kterého by se člověk dopustil, netýká se jeho těla; kdo se však dopouští smilstva, hřeší proti vlastnímu tělu. ¹⁹Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! ²⁰Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. [...]

⁷¹Pokud jde o to, co jste psali: Je pro muže lépe, když žije bez ženy. [...] ⁶To ovšem říkám jako ústupek, ne jako příkaz. ⁷Přál bych si totiž, aby všichni lidé byli jako já; ale každý má od Boha svůj vlastní dar, jeden tak, druhý jinak. (1K 6,18–20; 7,1.6.7)

Osobní studium

Pavlovo ujištění, že naše tělo „je chrámem Ducha svatého“ (1K 6,19), přichází jako součást varování před sexuální nemravností. Být chrámem Ducha, je jediná možnost, jak získat sílu k svatému životu. Církev je společenstvím křesťanů a má se jasně odlišovat od okolního světa. A je to právě přítomnost Ducha svatého, která nám to umožňuje.

Přečti si 1K 6,19–7,9. Jak tato pasáž objasňuje praktické uplatnění výzvy „utíkejte před smilstvem“ (1K 6,18; ČSP)?

Text 1K 7 přináší důležitá poučení v oblasti sexuality. Tuto kapitolu můžeme v zásadě rozdělit na dvě části: (1) rady určené manželům (1K 7,1–24) a (2) doporučení pro lidi žijící ve svobodném stavu (1K 7,25–40). Obsah této kapitoly nás učí, že otevřeně mluvit o otázkách sexuality je nejen důležité, ale také potřebné.

Při studiu 1K 7 však nesmíme zapomenout, že Pavel zde reaguje na konkrétní otázky a situace, které trápily sbor v Korintu. Bez tohoto kontextu by se mohlo zdát, že manželství podceňuje, což však není pravda

(1Tm 4,1–3; 5,14; viz také Žd 13,4). Naopak, Pavel si instituce manželství velmi váží.

Je pozoruhodné, že výzva „utíkejte před smilstvem“ (1K 6,18; ČSP) je v textu zasazena mezi připomenutí našeho spojení s Kristem (1K 6,17) a skutečnost, že jsme chrámem Ducha svatého (1K 6,19). Existuje snad účinnější způsob, jak čelit sexuální nemravnosti? Určitě ne.

Pamatujme také na to, že sex je Božím darem, který je však určen výhradně pro manželství. Intimita je výsadou svazku muže a ženy, což je jediná forma soužití, kterou Bible uznává a požehňuje.

Když Pavel říká: „Utíkejte před smilstvem!“ možná má na mysli Josefův příběh (Gn 39,6–18). Bible uvádí, že když Josef čelil svodům Potifarovy manželky, „utekl a vyběhl ven“ (Gn 39,12). Tato skutečnost se v celém příběhu zdůrazňuje nejméně čtyřikrát. Ačkoli to Bible nezmiňuje přímo, z kontextu vyplývá, že Josef si zachoval čistotu až do manželství (Gn 41,45). Byl to muž naplněný Božím Duchem (Gn 41,38), jehož prvořadou touhou bylo jednat správně před Boží tváří.

Aplikace

Jak se můžeme jako církevní společenství bránit před nesprávnými postoji k sexualitě, které ovládají dnešní společnost?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 29. kapitolu „Varovné poselství“ z knihy *Poslové naděje a lásky* (AA 298–308; PNL 172–177).

Je zajímavé, že v seznamu neřestí v 1K 5,10.11 a 1K 6,9.10 jsou modlářství a opilství uvedeny spolu se sexuální nemravností. Jak Pavel připomíná v 1K 10,7 (srov. Ex 32,1–6), modloslužba se obvykle vyznačovala i nadměrným jídlem a pitím, což otvíralo dveře sexuální nevázanosti (1K 10,8).

„Nikdo se nemůže těšit z požehnání posvěcení, pokud zůstává sobecký a nenasycitný. [...] Je přímo neuvěřitelné, kolik toho lidské tělo dokáže snést. Pokud si však vypěstujeme zlozvyk v podobě přejídání či nadměrného pití, postupně tím poškodíme celé tělo. Uspokojováním chutí a vášní mnozí křesťané ochromují přirozené síly svého organismu, a tím oslabují svou tělesnou, duševní i mravní odolnost.“ (SL 25.26)

„Když se člověk zcela zbaví svého vlastního já a vyhostí ze své duše všechny falešné bohy, vzniklé prázdno vyplní přítomnost Kristova Ducha. Takový člověk pak získá víru, která jedná prostřednictvím lásky a očisťuje duši od každé morální i duchovní poskvrny.“ (HM, 1. listopadu 1893)

„Bůh se nás snaží pozvednout ke svému vznešenému, čistému, nebeskému ideálu. Právě proto v nás neustále působí jeho Duch. [...] Naše přirozené sklony totiž v sobě nesou zárodky morální smrti, proto tyto sklony musí usměrňovat a napravovat Boží svatý Duch.“ (Ms 12, 1888)

Otázky k rozhovoru

1. Mnozí křesťané v Korintu projevovali silnou touhu přizpůsobit se dobové kultuře a získat si její uznání. Proč taková snaha tak zásadně ohrožuje identitu křesťana? Co můžeme udělat pro to, abychom se vyhnuli stejné chybě a nenechali se pohltit tlakem dnešní společnosti?
2. Pavlova řečnická otázka „Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého...?“ (1K 6,19) uzavírá sérii sedmi otázek v 1K 5–6, které jsou uvedeny formulí „Nevíte?“ (1K 5,6; 6,2.3.9.15.16.19). Všechny očekávají kladnou a důraznou reakci ve smyslu: „Samozřejmě že víte!“ Jak nám tyto otázky pomáhají pochopit Pavlovy obavy o církev? Proč bychom se těmito otázkami měli zabývat i dnes?
3. Manželství pochází od Boha (Gn 1,27.28; 2,18–24) a máme ho mít v úctě (Žd 13,4). Jak můžeme světu ukázat, že manželství je vzácný Boží dar, který má svůj původ přímo v ráji, v době, kdy ho mnozí považují za překonané?